

agree on views, ideas, techniques, means to achieve a common goal. The organization of joint project activities such as planning and execution, control and evaluation involve a set of technological steps, in the process of which there is a creative interaction of the project participants, their relationship, the creation of creative communities on the way to achieving a practically significant result of the project activity and developing their foreign language competence

References:

1. Ulrich W. Grundberg riffe des Dentschunterrichts. Kiel. 2004. 1724 p.
2. Креативність як критерій якості в системі підготовки фахівців профільних ВНЗ України. *Вища освіта України*. 2006. № 3. С. 76–82
3. Hutchinson T. Introduction to Project Work. Oxford. *Oxford University Press*, 2007. 124 p.

УДК 378.1

**АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ПОТРЕБ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ
УКРАЇНИ**

*Водолажська Т.О, к.е.н., доцент
Семенова Т.Ю., здобувач вищої освіти-магістр 2 року навчання
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Актуальний світовий ринок праці висуває до потенціальних працівників, яких готують заклади професійно-технічної та вищої освіти, достатньо високі вимоги. Нові критерії якості щодо трудового потенціалу особистості визначаються не тільки професійними компетенціями

працівника, а й особистісними (ставленням до праці, рівнем розвитку, соціально-економічного мислення тощо). Це актуалізує завдання більш детального огляду, виявлення та дослідження сукупності попитних якостей, характеристик, компетентностей працівників з метою врахування їх в освітніх програмах підготовки фахівців відповідної галузі знань.

За умов сучасної глобалізації міжнародне переміщення трудових ресурсів стає визначальним фактором, який сприяє інтеграції країн та їх економіко-демографічному розвитку. Аналіз основних тенденцій та характеристик глобального ринку праці (рис. 1) дозволи виділити ключові критерії трудового потенціалу, як основного фактору світових виробничих відносин: рівень кваліфікації і здібностей працівника; якість праці; розвиток інноваційного, соціального та економічного мислення.

Можливість застосування людських ресурсів як елементу розвитку підприємств залежить від різних чинників серед яких:

1. Наявність на ринку праці спеціалістів відповідної кваліфікації;
2. Наявність спеціалістів, обізнаних з інструментами залучення та впровадження нових технологій.

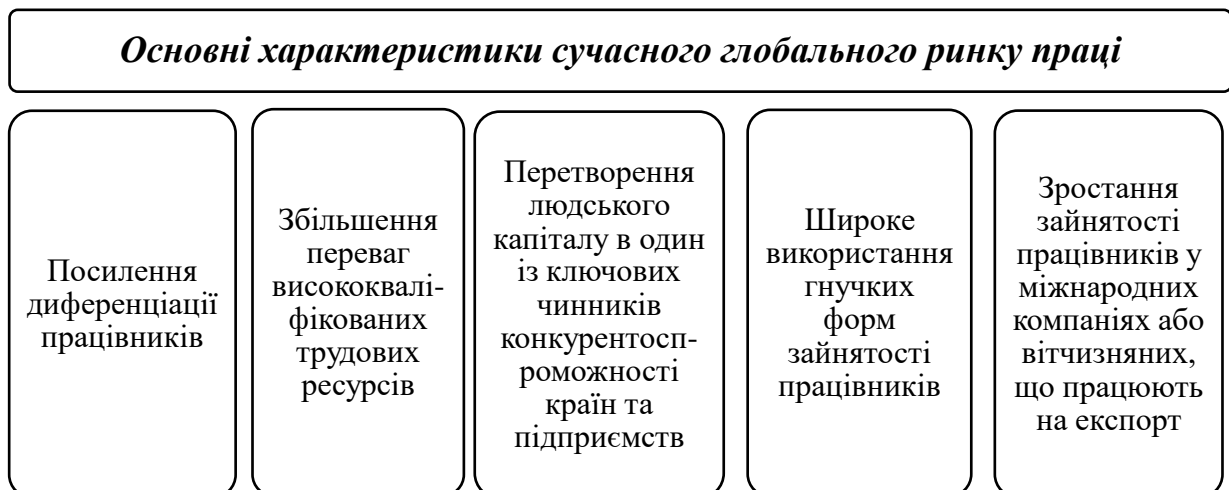

Рисунок 1 – Основні характеристики сучасного глобального ринку праці
(сформовано автором на основі джерела [1])

Для забезпечення врахування окреслених світових тенденцій та виявлення ступеню відповідності фахівців необхідному рівню кваліфікації за вимогами працедавців, доцільно досліджувати не лише тверді навички (hard skills), а й м'які (soft skills).

За визначенням С. Наход «soft skills» – це комплекс неспеціалізованих, надпрофесійних «гнучких компетенцій», що впливають на успішне виконання професійних обов'язків фахівців будь-якого профілю. Також їх називають особистими якостями, тому що вони залежать від характеру людини, типу особистості та її темпераменту. Дані якості можливо виявити лише під час особистого спілкування [2].

Згідно з дослідженнями у постковідний період, до ключових м'яких навиків, які затребувані на світовому ринку праці, відносять : комунікаційні навички, креативність та інноваційність, аналітичні здібності та здатність прийняття рішень, спроможність працювати в колективі, багатозадачність, стресостійкість [3].

«Hard skills» – це професійні компетенції, основою яких є відповідні знання; такі компетенції можна не тільки продемонструвати, а й оцінити. До них відносять : водіння автомобіля, знання іноземної мови, використання комп'ютерних програм, наявність досвіду роботи [2].

Ринок праці України наразі представлений великою кількістю вакансій, актуальними серед яких є посади менеджера керівної ланки (заступник директора), водія та бухгалтера (табл. 1).

Таблиця 1 – Аналіз попитних вакансій, розміщених на Сайті пошуку роботи в Україні (<https://www.work.ua> [4])

Компанія	Вимоги до кандидата на працевлаштування	
	«soft skills»	«hard skills»
	<i>Бухгалтер</i>	
ФГ «Серпневе-Л»	Відповідальність; уважність	Вища освіта з бухгалтерського обліку; досвід роботи від 2 років; навички роботи в MS

		Office
Чернівецький трест зеленого господарства та ПЗР	Комунікабельність; стресостійкість; володіння тайм-менеджментом;	Досвід роботи від 5 років; досвід управління; досвід самостійного складання фінансової звітності за МСФЗ та податкової звітності великого платника
Бізнес та Бізнес	Рішучість; відповідальність; повна самостійність у роботі з документами та обліковими процедурами; стресостійкість; уважність; навченість	Базове знання бухгалтерського та податкового законодавства; досвід роботи на ділянці «Первинна документація»; вільне володіння MS Office
ООО «Про-Трейд Плюс»	Уважність в документах; вміння працювати в режимі багатозадачності; порядність; увага до дрібниць; вміння працювати в команді;	Досвід роботи від 7 років; знання податкового законодавства
Бізнес Груп	Уважність; працьовитість; методичність	Досвід роботи не менше 2 років; впевнене користування ПК, MS Office, Excel; досвід проходження перевірок контролюючими органами
<i>Водій</i>		
ТОВ «СГ-Патріот»	Відповідальність; бажання працювати; пунктуальність	Наявність водійського посвідчення категорії В
Фрам	Відповідальність; уважність на дорозі	Наявність водійського посвідчення категорії С; досвід роботи від 1 року
ФОП «Черниш О.О.»	Чесність; порядність; відповідальність	Посвідчення водія категорії С; досвід роботи від 1 року
Union Group	Відповідальність; охайність; уважність; готовність до нетривалих відряджень	Досвід водіння від 5 років; посвідчення категорії В та С
ТОВ «Рудь»	Відповідальність; організованість; комунікабельність; пунктуальність; стресостійкість	Посвідчення водія категорії С, С1; досвід роботи від 2-х років
<i>Заступник директора</i>		
Gradoil	Висока відповідальність; акуратність; аналітичне мислення	Вища освіта у галузі обліку та аудиту; досвід роботи у обліковій сфері від 3-х років
Rozetka	Вміння розставляти пріоритети; вміння ставити завдання; контроль виконання завдань	Досвід роботи на складі та транспортній логістиці від 1 року; досвід управління та взаємодії з командою водіїв та експедиторів; вища або середня спеціальна освіта
Аграрна онлайн платформа	Лідерські якості; вміння брати на себе відповідальність; відмінні комунікативні навички; вміння будувати відносини; готовність	

	працювати в умовах високого темпу; продуктивність	
ТД «Салют»	Аналітичний склад розуму; грамотність; системність; чіткість в роботі; високий рівень відповідальності; вміння працювати в команді; пунктуальність; комунікабельність; розвинені лідерські якості; вміння працювати з великими обсягами інформації	Досвід на аналогічних посадах в торгових закладах; вища освіта
ССС	Відмінні комунікаційні навички; лідерські якості; вміння працювати в команді; вміння мотивувати персонал до досягнення поставлених цілей	Досвід роботи в управлінні магазином або на схожій посаді від 1 року; знання касової дисципліни; володіння Excel

Бухгалтер – одна з найбільш затребуваних професій у сфері економіки і фінансів. Основним завданням бухгалтера є стежити за фінансовим та матеріальним станом підприємства, вести розрахунок податків та здачу звітів державним органам. До переліку основних обов'язків бухгалтера відносять: складання податкових і фінансових звітів; фінансові операції підприємства; ведення бухгалтерії та фінансової діяльності підприємства в цілому, знання всіх тонкощів податкового та фінансового законодавства, бухгалтерського обліку та податкової політики.

До найбільш попитних ключових якостей бухгалтера належать : акуратність; відповідальність; зосередженість; терплячість; уважність; здатність до самоперевірки і самоконтролю; вміння викликати довіру у роботодавців, оскільки фахівець має доступ до всіх аспектів фінансової діяльності фірми [5].

Вакансія водія є однією з найбільш популярних та необхідних в багатьох країнах. З розвитком транспортної інфраструктури підвищуються вимоги до їх професійних якостей. Водій – це працівник, який має водійське посвідчення і керує певним транспортним засобом. Для того,

щоб зайняти посаду водія певного транспортного засобу, необхідно мати водійське посвідчення з відповідними відкритими категоріями, які підтверджують вміння керувати цим засобом. Не менш важливими якостями для водіїв є: уважність та обережність на дорозі, добра пам'ять, хороший зір, відсутність неврологічних захворювань та добре психічне здоров'я [6].

Заступник директора – це особа, яка може повністю або частково взяти на себе повноваження керівника за його відсутності. Основні завдання та обов'язки заступника директора включають : виконання обов'язків директора під час його відсутності; здійснення управління та контролю в тих напрямках діяльності підприємства, які визначає директор; участь у складанні перспективних і поточних планів підприємства; підготовка проєктів профільних наказів; визначення ступеня відповідальності персоналу; організація навчання та підвищення кваліфікації персоналу; контроль за підготовкою документації; підготовка та узгодження кадрових пропозицій [7].

Отже, для ефективної роботи працівників підприємства є важливими як «soft skills», так і «hard skills». Професійні компетенції слід розглядати в динаміці, приділяти увагу їх формуванню та розвитку протягом усього життя, а вдосконалення м'яких навиків може сприяти підвищенню його працездатності та продуктивності, кар'єрному зростанню та отриманню найкращого та найперспективнішого місця роботи. Також «soft skills» є чинником побудови довготривалих відносин співпраці з клієнтами, злагодженої роботи в колективі та підвищенню економічної ефективності та конкурентоспроможності підприємства.

Наразі відбулася трансформація на ринку праці, вимоги до кандидата на посаду включають не тільки професійні компетенції, а цілий комплекс гнучких навичок, без яких не обходиться жодне оголошення про вакансії. Фактично на підприємствах при відборі кандидатів перевіряється

відповідність шукача потрібним компетенціям, які поділяються на «soft skills» та «hard skills».

Незважаючи на численні дослідження, наразі неможливо чітко визначити, яка з цих двох груп навичок є фундаментальнішою, важливішою чи кращою. Саме тому бажано «балансувати» між «hard skills» та «soft skills» та включати інструментарій в їх опанування до змісту освітньо-професійних програм при підготовці сучасних фахівців.

Література:

1. Smaliychuk G. Formation of international employee competencies in the conditions of the global labor market transformation. *Social and labour relations: theory and practice*. 2020. № 10 (2). P. 1-9. Available from: https://www.researchgate.net/publication/346878296_Formation_of_international_employee_competencies_in_the_conditions_of_the_global_labor_market_transformation [accessed Nov 10 2024].

2. Samoliuk N. M. Soft та hard skills на ринку праці: сутність та складові. *Bulletin National University of Water and Environmental Engineering*. 2021. № 4 (96), p. 275-294.

3. Котельникова Ю. М., Касьмін Д. С. Важливість розвитку soft skills в умовах сучасного ринку праці. *Methods of solving complex problems in science : XVI International Scientific and Practical Conference, April 25-28, 2023. Prague, Czech Republic, 2023*. С. 117–120.

4. Сайт пошуку роботи №1 в Україні : веб-сайт. URL : <https://www.work.ua> (дата звернення 10.11.2024)

5. Бухгалтер – це не просто професія, це покликання душі. Одеський обласний центр зайнятості: веб-сайт. URL : <https://ode.dcz.gov.ua/publikaciya/buhgalter-ce-ne-prosto-profesiya-ce-poklykannya-dushi> (дата звернення 10.11.2024)

6. Професія водія – досвід, помножений на професіоналізм. Вінницький обласний центр зайнятості : веб-сайт. URL: <https://vin.dcz.gov.ua/publikaciya/profesiya-vodiya-dosvid-pomnozhenyy-na-profesionalizm> (дата звернення 10.11.2024)

7. Посадова інструкція заступника директора : як скласти. URL: <https://prokadry.com.ua/article/146-posadova-nstruktsya-zastupnika-direktora-yak-sklast> (дата звернення 11.11.2024)